

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, 5 lipca 2002 r.

35635

RPO-407218/III/2002/AS

Pan
prof. dr Jerzy Hausner
Minister Pracy
i Polityki Społecznej

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z nadal napływającymi do mnie skargami dotyczącymi tzw. częściowych rent i emerytur przyznawanych na podstawie umów o ubezpieczeniu społecznym, zawartych z Bułgarią, Czechosłowacją, Jugosławią oraz Węgrami, chciałbym uprzejmie ponownie zainteresować Pana Ministra tym problemem.

W odpowiedzi z dnia 28 lutego 2002 r. (BDG.I.077-11-02) zawarte jest stanowisko, że zmiana postanowień umów, przewidująca możliwość przyznania świadczeń emerytalno-rentowych tylko na podstawie okresów ubezpieczenia społecznego w jednym państwie, jeżeli byłby on wystarczający do ich przyznania bez konieczności uwzględnienia okresów przebytych w drugim państwie, może nastąpić na drodze wynegocjowania nowych umów.

Trudno nie podzielić takiego stanowiska co do zasady. Możliwe jest jednak podjęcie próby załatwienia tego problemu w sposób podobny, jak dokonano tego w 1993 r. w regulującej stosunki polsko-francuskie Konwencji Generalnej z 9 czerwca 1948 r. Obie strony stwierdziły wówczas, iż generalna zmiana postanowień Konwencji nie jest przewidziana w najbliższym czasie, jednakże należy w interesie osób uprawnionych wdrożyć zasady łągodzące negatywne skutki niektórych postanowień.

W pełni podzielam także pogląd Pana Ministra, iż przepis art. 38 Układu o Stowarzyszeniu oznacza konieczność zawarcia dalszych umów dwustronnych z państwami członkowskimi Wspólnot Europejskich. Zawieranie umów międzynarodowych stanowi także wykonanie zobowiązań wynikających z art. 12 ust. 4 Europejskiej Karty Społecznej. Jednakże z uwagi zapewne na proces negocjacyjny, intensywność działań w

zawieraniu umów dwustronnych nie jest duża. Oznacza to, że ciężar uregulowania sytuacji prawnej naszych obywateli, zatrudnionych legalnie w państwach członkowskich, z którymi Polska nie zawarła umów dwustronnych, spoczywać będzie głównie na rozporządzeniach 1408/71 i 574/72.

Chciałbym podkreślić, że poziom i zakres ochrony ustalony w regulacjach międzynarodowych zawartych z Bułgarią, Czechosłowacją, Jugosławią oraz Węgrami wykazuje duże zbliżenie do rozwiązań obowiązujących na obszarze Wspólnot. Zawierają one w szczególności pełne ukształtowanie pozycji prawnej osób ubezpieczonych, włącznie z przyjęciem mechanizmu sumowania okresów, regulację uprawnień pracowników przygranicznych z możliwością przyjęcia odmiennego sposobu - aniżeli określony w umowie - ustalania ustawodawstwa właściwego na wniosek pracodawcy oraz unormowania, dotyczące opieki i pomocy leczniczej. Z tego względu nie zachodzi pilna potrzeba zastąpienia tych umów nowymi aktami. Chodzi bardziej o podjęcie próby odstąpienia od stosowania niekorzystnych rozwiązań w umowach, zawartych zwłaszcza - wobec natężenia ruchu przygranicznego - z państwami sąsiadującymi.

Działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. nr 14, poz. 147) ponownie uprzejmie proszę Pana Ministra o zajęcie stanowiska w tej sprawie.

Z wyrazami poważania

ZASTĘPCA

Rzecznika Praw Obywatelskich